



**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

BESLUT
2001-06-25

Dnr 231-4347-00

1(11)

Naturreservatet

DANSHALLMYREN

TORSBY kommun

Värmlands län



**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

2(11)

**Beslut om inrättande av naturreservatet DANSHALLMYREN,
TORSBY kommun, Värmland**

Innehållsförteckning

LÄNSSTYRELSENS BESLUT	3
Reservatets avgränsning	3
Ändamål med reservatet	3
Föreskrifter	3
 MOTIVERING	
Allmän beskrivning av området	5
Intresseaspekter	6
Ärendets bakgrund och handläggning	8
Synpunkter från remissinstanser	9
Länsstyrelsens bedömning och överväganden	9
 HUR MAN ÖVERKLAGAR	11

BILAGOR

1. Beslutskarta skala 1:10.000
2. Översiktskarta skala 1:250.000
3. Skötselplan inkl skötselplanekarta
4. Dokumentation , Fördelning myrmark och naturskog, karta 1:20.000
5. Administrativa data
6. Sändlista
7. Hur man överklagar (blankett)
8. Synpunkter från remissinstanserna



LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7§ naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att förklara det område, vilket på beslutskartan (bil 1) avgränsas med en kraftig, punkt-streckad linje, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara *Danshallmyren*.

Namnet *Danshallmyren* används här för området i sin helhet även om samma benämning också användes – på allmänna kartor – för en mindre del av myrkomplexet.

Reservatets avgränsning

Reservatsgränsen följer gräns för fastigheten Kälkeruds Utskog 1:40, efter fastighetsbildning för de marker som Naturvårdsfonden förvärvat av ”PI Skog i Värmland”. I öster och sydost ingår även delar av fastigheterna Kälkeruds Utskog 1:38 samt Stensgårds Utskog 1:62 och 1:68. Reservatsgränsen övertvårar dessa skiften som förlängning av angränsande gränslinje för Naturvårdsfondens fastighet.

I väster når reservatet fram till riksgränsen. På andra sidan ligger ett norskt naturreservat, ”Saerkilamp”.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att bevara ett myrkomplex med däri ingående naturskogar och myrmarker. Den biologiska mångfalden samt markernas karaktäristiska ytformer och växtsamhällen betingade av hydrotopografiska förhållanden och markens näringsförhållanden skall bevaras.

Ändamålet är vidare att bevara områdets vildmarkskaraktär.

Ändamålet är också att bevara och åskådliggöra spår av tidigare finsk bosättning.

Föreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9§ naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

A. föreskrifter enl 8§ naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och andra sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att
1. uppföra byggnad, såsom exempelvis jakttorn



**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

2. anlägga väg
3. bedriva täkt av berg eller lösa jordarter
4. gräva, schakta, dika, utfylla eller utföra andra ingrepp i marken
5. bedriva skogsbruk eller utföra andra ingrepp i skogsvegetationen
6. tillföra kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel
7. anordna upplag
8. framdraga mark- eller luftledning
9. framföra terränggående motorfordon annat än för uttransport av skjutna älg eller nyttjande av ledsystem i enlighet med fastställd skötselplan.
10. bedriva jakt på tjäder och orre utan att lämna uppgift om avskjutningen – årsvis till reservatsförvaltaren .

Föreskrifterna ovan under A utgör inte hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra naturvårdsinriktade åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet.

B. Föreskrifter enligt 9§ naturvårdslagen om skyldighet för markägare och annan sakägare att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder - i överensstämmelse med skötselplan, fastställd 2001-06-25 vidtages för att tillgodose ändamålet med naturreservatet.

1. Gränsmarkering, vägvisning och information om reservatet
2. Iordningställande av anordningar för allmänhetens friluftsliv
3. Ingrepp i skogsvegetationen

C. Föreskrifter enl 10§ naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet. (Föreskrifterna gäller även markägaren och innehavare av särskild rätt)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. gräva upp växter. Detta gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och vedsvampar
2. borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor och torrträd .Endast kvistar och grenar från marken får tas till brasved.
3. fånga eller skada däggdjur, fågel, groddjur eller kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. fånga eller skada evertebrater (rygggradslösa organismer)
5. framföra motordrivna fordon i terrängen annat än för uttransport av skjutna älg eller nyttjande av ledsystem i enlighet med fastställd skötselplan
6. rida eller cykla utanför befintlig bilväg.



**Länssstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

7. medföra husdjur som inte hålls kopplat
8. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning
9. utan länsstyrelsens tillstånd anordna orienteringstävlingar eller liknande arrangemang.

Reservatsförvaltarens tillstånd krävs vidare för att i organiserad form utnyttja området för turism, undervisning eller undersökningsverksamhet.

*Jakthund under tillåten jakt omfattas ej av reservatsföreskrifterna .
Föreskrifterna under C utgör inte heller hinder för naturvårdsförvaltaren att, i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet.*

Föreskrifterna under avsnitt C ovan träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamlingar.

D. Föreskrifter enligt 9§ naturvårdsförordningen om skötsel och förvaltning av reservatet.

1. Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan daterad 2001-06-25 (bilaga 3).

MOTIVERING OCH BESKRIVNING

Allmän beskrivning av området

Området ligger på ett höjdområde i anslutning till norska gränsen. Stor del av området upptages av ett myrkomplex. Området kan grovt delas upp i Danshallmyren samt Noppimyren och Noppikullen i öster.

De centrala delarna av området utgörs av relativt flacka marker på nivåer kring 450-475 m.ö.h. Terrängen sluttar påtagligt mot norska gränsen i väster och i viss mån även norrut resp söderut. I öster ligger reservatsgränsen på en bergrygg med krönet över 500 m.ö.h. Berggrunden består i denna östra del av den näringsrika bergarten hyperit. I övrigt består berggrunden av gnejser och graniter. Noppikullen och den del av myrkomplexet som har namnet "Noppimyren" påverkas synbart av hyperiterna medan vegetationen i övriga delar av området präglas av mer näringsfattigt underlag.

Myrkomplexet vilar på moräner. De små gölar som finns här och var i området har tolkats som vattenfyllda dödisgröpar. I relativt stor utsträckning förekommer hållmarker.

Skogsvegetationen består till stor del av naturskogsartad, mager och kortvuxen, talldominerad skog. Undantag utgör de nedre delarna av sluttningen mot norska gränsen och i någon mån sluttningarna söderut mot Koikilan liksom framförallt de östra delarna kring Noppikullen. Speciellt i de västra delarna finns också påtagliga



Länsstyrelsen Värmland

Miljöenheten

spår av en större skogsbrand som tros ha berört området ungefär 1850. Merparten av skogen torde ha kommit upp efter branden.

I någon mån har området berörts av sentida skogsavverkningar, merparten utgörs dock av naturskog. Inslag av Contortatall kan finnas i i planteringar och ungskogsbestånd, framförallt i de södra delarna. Fördelningen av mark- och skogstyper framgår av kartsnitt i bil 4.

I omgivande terräng har skogsavverkningar och skogskulturer under senare decennier varit omfattande. I nära anslutning till reservatsområdets södra kant finns också en enkel skogsbilväg.

Många platsnamn – i trakten – vittnar om att området ligger inom "Finnskogen". I områdets södra kant finns spåren av en finsk bosättning, Kojkilan. Husen är för länge sedan raserade och barrblandskog uppvuxen kring den gamla bosättningen.

På andra sidan riksgränsen, i väster, ligger ett norskt naturreservat som omfattar 480 hektar efter beslut om utvidgning 1993-06-09. Ändamålet med denna reservatsbildning är att bevara ett barrskogsområde som är typiskt för regionen. Naturförhållandena i det norska reservatet överensstämmer i stora drag med de i det svenska området. Tillsammans bildar de två reservaten ett naturskyddat "vildmarksområde" på cirka 1000 hektar.

Myrmarkerna

är mosaikartade med en rad olika naturtyper samt avrinning i "alla" väderstreck. Utöver växlingen mellan torvmark, skogsmark, hållmark och tjärnar finns även en rad olika myrtyper representerade. Strängblandmyr och mosaik-blandmyr upptar stora delar. Här kan även urskiljas excentrisk mosse, topogena kärr, soligena kärr och strängflarkkärr. Danshallmyren i väster är en mycket splittrad del av myrkomplexet med fastmarksholmar och hållmarker. Delområdet ligger på en högplatå och terrängen är flack. Noppimyren, i öster, omfattar partier med mossar samt topogena och soligena kärr, varav några backkärr. Delar betecknas som strängformig blandmyr med flarkar.

Vegetationen

betingas till stor del av det magra, granitiska underlaget, hållmarker och tunna moräntäcken. Kortvuxen och gles naturskog av tall karaktäriserar myrkomplexets fastmarksholmar. Frekvensen av torrträd är stor. Torvtäcket mellan hållmarkerna är (sannolikt) tunt och marken ofta torr med markvegetation av rismosstyp eller med tuvsävsamhällen. Fuktighetsförhållanden och växtsammansättningen varierar dock starkt. I de västra delarna förekommer tallar med spår av brand (sannolikt kring 1850). I nedre delen av sluttningen mot norska gränsen är växtbetingelserna bättre. Träden är större och delvis äldre. Barrblandskogen torde här i högre grad ha klarat sig undan skogsbranden. Den nord-sydliga höjdsträckningen söder om Telkilamp (och väster om Noppimyren), liksom sluttningarna i söder har en något mer varierad vegetation med större inslag av gran och lövträd. Fältskiktet är även rikare. Noppikullens västra



branter utgör ett frodigare undantag. Här finns ett stort inslag av lövträd, framförallt björk och asp men även sälg och rönn.

Kryptogamer

förstärker intrycket av gammal – om än småvuxen – naturskog. Tagel- och skägglavar draperar i hög grad träden. Arter som indikerar miljöer med lång skoglig kontinuitet är exempelvis; *Calicium denigratum* (blanksvart spiklav) och *Chaenothecopsis lignicola*, *Pyrrhospora elabens* (vedflamlav), *Lecidea antracophila* och *L. friseii*, vilka noterats av Hallingbäck. Dessutom Grynig blåslav, Norsk näverlav, Skuggblåslav, Violettgrå tagellav samt Stjärntagging och Vedticka, vilka redovisas från delar av myrkomplexet vid Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotop-inventering (Hans Källsmyr). Från Noppi kullen redovisas i samma inventerings- rapport även Bårdlav och Aspgelélav.

Fågelliv

Generellt är individ- och artantalet ringa. Karaktärsarter är bofink och trädpiplärka. Rel. vanliga är även ängspiplärka, gulärta, trastar, hackspettar och skogsfågel. Vid en inventering som gjordes inom det norska reservatet 31maj/1 juni 1978 noterades totalt 43 arter. Ingen systematisk inventering har gjorts på den svenska sidan. Från 1980-90-talen redovisas spridda observationer av; Trana (HNo), Ljungpipare, Storlom (HNo), Gråspett (HSv), Tretåig hackspett (HNo), Lavskrika, Nattskärja, Slaguggla, Bivråk(HSv?). HNo= konstaterat häckande på norska sidan resp. HSv= häckning på svenska sidan

Friluftsliv

Höglåtan med det vidsträckta myrkomplexet lockar åtskilliga skidåkare, speciellt under vårvintern. Även långväga besökare letar sig hit, vilket avspeglar sig i den stora gästboken i, den ständigt öppna, Mats' stuga, centralt belägen i området. Utgångspunkt för skidturerna är i många fall "Rabbakkoberg" där den lokala **skidklubbens** stuga ligger ca 4 km OSO om myrkomplexet. Den säkra snötillgången gör också området intressant för skidtävlingar under vårvinterperioden. Årligen, ungefär i mitten av februari, avhålls exempelvis "Savolax Memorial" som är ett 5-mila skidlopp till minne av "Skogsfinnarnas" speciella kultur och levnadssätt i Lekvattnet.

Lekvattnets **skyttförening** har också nyttjat områdets goda förutsättningar och (1999) arrangerat SM i skidfältskytte. En landskamp i skidfältskytte mellan Sverige och Norge har även arrangerats.

Lekvattnets **snöskoterklubb** har klubbstuga strax NO om reservatsområdet. Klubben har iordningsställt ett omfattande nät av skoterleder i trakten. Även reservatsområdet berörs av skoterlederna och Mats' stuga är en replipunkt i detta sammanhang.

Lekvattnets **församling** nyttjar området, såväl sommar som vinter, för lägerverksamhet, i samband med konfirmandundervisning.

Jakten organiseras genom Kojklands jaktvårdsområde (Viltvårdsområde). Frågan om jakt på skogsfågel har livligt diskuterats under förarbetet till reservatsbeslutet.



Områdets vildmarkskaraktär uppmärksammas och uppskattas av det stora flertalet besökare och lokala aktörer. Hur denna resurs skall kunna bestå och samtidigt nyttjas synes det dock råda lite olika meningar om.

Ärendets bakgrund och handläggning

Området har – lokalt och delvis regionalt – sedan lång tid varit känt för sin vildmarkskaraktär samt speciella förutsättningar för skidåkning och skogsfågeljakt.

I naturvårdssammanhang uppmärksammades området under 1970- och 80-talen när allmänna naturinventeringar gjordes i länets kommuner och urval av skyddsvärda naturskogsområden och myrmarker började göras. Området kom också att ingå bland de riksobjekt för naturvård och friluftsliv som länsstyrelsen pekade ut som ett led i den fysiska riksplaneringen. Efter flera revideringar (senast 1999) av objekturvalet kvarstår Danshallmyren som riksintressant naturvårdsobjekt.

Dominerande markägare i trakten har varit ”Karlstadsplattan Skog AB”, senare ”PI Skog i Värmland AB”. Länsstyrelsen har under en längre period haft kontakter med företaget för att finna former för begränsning av skogsbruket inom området ”Danshallmyren”. Kontakterna resulterade maj år 2000 i förvärv av 503 hektar av bolagets mark.

Kontakt har även skett med berörda, privata markägare. Informationsmöte ägde rum 23:e februari 2000. Svefa AB, Karlstad har länsstyrelsens uppdrag att söka träffa överenskommelse med de privata markägare om ekonomisk kompensation för det intrång i markanvändningen som reservatsbildningen innebär.

Under senare år har sammanträffande, vid olika tillfällen, även skett med representanter för lokala föreningar, exempelvis Lekvattnets scooterklubb. Därvid har också diskuterats konsekvenserna för föreningsliv och ortsbefolkning av en reservatsbildning. Preliminära förslag till reservatsbildningen har vållat viss uppmärksamhet och en rad skrivelser i frågan har inkommit till länsstyrelsen. Under år 2000 har diskussionerna med lokala aktörer intensifierats och via ett allmänt informationsmöte utvecklats till ett organiserat samråd med en arbetsgrupp, sammansatt av representanter för en rad lokala föreningar.

Reservatsförslaget har remitterats enligt bifogad sändlista, bilaga 6.

Inom reservatsområdet finns 4 tjärnar (Pinkkinlamp, Telkalamp, Garnikkilamp samt Koikilanlamp) vilka utgör samfällda vattenområden ägda av fastigheter inom Kälkeruds hemman. Samfälligheterna tillkom vid laga skifte fastställt 1862-03-08. Den lokala Fiskevårdsorganisationen har kontaktats i ärendet och



Länsstyrelsen Värmland

Miljöenheten

genom sin ordförande meddelat att tjärnarna bedöms vara utan intresse ur fiske-synpunkt. Genom kungörelsedelgivning kommer fastighetsägare, berörda av samfälligheterna att informeras om reservatsbildningen.

I samband med gränsbestämning för den nya fastigheten Kälkeruds Utskog 1:40 har lantmäteriet aktualiserat justering av gränsdragningen vid gamla Finntorpet Kojkilan. Utifrån uppgifter i Fornminnesregistret (RAÄ nr 33) samt iakttagelser på marken görs därför en gränsändring och utökning av områdets omfattning. Länsstyrelsen har via Svefa kontaktat markägaren för förhandlingar om komplettering av tidigare markförvärv.

Synpunkter från remissinstanser redovisas och kommenteras i bilaga 8. Skriftliga svar har inkommit från

- Ägare till fastigheten Stensgårds Utskog 1:68
- Kojklands Jaktvårdsområde
- Jägarförbundet Värmland-Örebro
- Torsby kommun

Frågor som behandlas i yttrandena är främst;

- Huruvida reservatsbildning överhuvudtaget behövs
- Begränsningar i ortsboendes möjlighet nyttja området. Man ifrågasättande även behovet av iordningsställda vandringsleder, vindskydd mfl anordningar.
- Vikten av samverkan med ortsbor
- Skogsfågeljakten

Länsstyrelsens bedömning och överväganden

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan bevaras genom att det undantages från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. I den hårt brukade produktionsskogen har många biotoper minskat kraftigt i omfattning. Sammanhängande skogsområden av ursprunglig typ har fragmenterats. Viktiga förutsättningar för växt- och djurarter som var vanliga i naturskogslandskapet håller på att försvinna.

Myrkomplexet inrymmer en rad olika myrtyper. Stor del utgörs av strängblandmyr och mosaikmyr. Strängblandmyr är en naturtyp som här ligger i utkanten av sitt utbredningsområde.

Skyddsvärd är, enligt Länsstyrelsens bedömning, också områdets vildmarkskaraktär och den helhet som de ingående naturtyperna bildar. Närheten till det norska naturreservatet "Saerkilampi", med likartade naturförhållanden, förstärker intrycket av och värdet av naturlig helhet och vildmark.

Danshallmyren hyser tre naturtyper utpekade i EU:s s.k "habitatdirektiv", nämligen *Västlig taiga*, *Aapamy* och *Skogbevuxen myr*.



**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

Danshallmyren har medtagits som kandidat till Sveriges bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Området omfattas därför av Miljöbalkens 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om områdesskydd 16-20 §§, där det stipuleras att Länsstyrelsen för sådant område har ansvar för att gynnsam bevarandestatus bibehålles eller återställs för berörda livsmiljöer eller arter.

Ändamålet med reservatet är att bevara ett myrkomplex med däri ingående naturskogar och dess biologisk mångfald samt torvmarkernas karaktäristiska ytförmer och växtsamhällen betingade av hydrotopografiska förhållanden och markens näringsbetingelser.

Ändamålet är vidare att bevara områdets vildmarkskaraktär.

Ändamålet är också att bevara och åskådliggöra spår av finsk bosättning under tidigare epok, främst i anslutning till gamla finntorpet Kojkulan.

Ändamålet skall nås genom att

- * området undantages från virkesproducerande skogsbruk samt andra arbetsföretag som påverkar mark och vegetation
- * skogsvegetationen får utvecklas i huvudsak fritt – dock borttages förekommande Contortatall och vidare styrs vegetationsutvecklingen vid kulturminnen.
- * ytterligare studier av områdets flora, fauna och skogshistoria läggs till grund för framtida skötselprogram
- * områdets nyttjande för allmänhetens friluftsliv sker så att detta inte strider mot bevarandemålen och negativt påverkar områdets vildmarkskaraktär.
- * områdets nyttjande ägnas uppmärksamhet genom uppföljning och utvärdering.

För att uppnå gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som naturligt ingår i området finner länsstyrelsen att naturreservat med redovisade föreskrifter och skötselplan är en lämplig skyddsform.

Reservatsbeslutet innebär inte direkt hinder för jakt enligt allmänt gällande regler. Reservatsmarken förutsättes därvid ingå som del i större jaktlig enhet. Inga viltvårdande åtgärder skall dock utföras inom reservatsområdet. Vidare får inte skjutorn eller motsvarande anläggningar uppföras. Inte heller skall skjutgator röjas. Uttransport av fälld älg (eller annat större villebråd) skall ske så att markskador och spårbildning ej uppkommer.

Uppmärksamhet bör ägnas utvecklingen av områdets skogsfågelpopulationer. Olika mening föreligger om jaktens påverkan på tjäderpopulationen. Länsstyrelsens mening är 1) Att tjädern är beroende av de naturtyper vilka utgör grund för reservatsbildningen och innefattas i målsättningen att bevara den biologiska mångfalden. 2) Att reservatsområdet har sådan storlek att detta har väsentlig betydelse under större del av året, för en lokal tjäderpopulation. 3) Att tjädern generellt sett påverkats negativt av skogsbrukets arbetsmetoder under några decennier. 4) Att det

**Länsstyrelsen
Värmland****Miljöenheten**

samtidigt framstår som sannolikt att *en begränsad jakt* inte utgör ett avgörande hot mot tjäderpopulationen men att jaktens betydelse i sammanhanget dock är oklar.

Vidare kan konstateras att tjädern – även om den inte betraktas som direkt hotad – tillhör de arter vilka omfattas av Sveriges åtagande för det europeiska nätverket Natura 2000. Motsvarande gäller även Orre och Järpe (liksom Spillkråka, Storlom, Trana, Ljungpipare mfl andra fågelarter, vilka är noterade i reservatsområdet). Sådana arter skall uppnå en gynnsam bevarandestatus och ett tillräckligt antal av deras lokaler skall skyddas i särskilda skyddsområden. Jämför ”Fågeldirektivet” av den 2 april 1979 (79/409/ EEG).

Sammantaget leder detta Länsstyrelsen till uppfattningen att något direkt hinder för jakt på skogsfågel nu inte skall finnas med anledning av resevatsbildningen. Samtidigt bör dock skogsfågelpopulationernas status särskilt dokumenteras och följas av reservatsförvaltaren i samverkan med lokala intressenter.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 7.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit byrådirektör Per Åhgren. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, länsantikvarie Göran Wettergren samt naturvårdsdirektör Lars Furuholm

.....

Ingemar Eliasson

.....

Lars Furuholm